

Faktablad

KC-Fu

Publ.nr MSB2211 – september 2023

Civilt försvar i gråzon

Ett motståndskraftigt samhälle ska ha förmågan att stå emot en rad olika typer av hot. Gråzonsproblematik innebär särskilda utmaningar för samhället, krisberedskapen och det civila försvaret.

Gråzonens olika hotbilder behöver förstås för att kunna bemöta komplexa och otydliga händelseutvecklingar. För att motverka en angripares syften och säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna behövs också ett folkligt engagemang, en försvarsvilja. Ett motståndskraftigt samhälle måste slutligen också klara av att upprätthålla en tillräcklig försörjningsförmåga i olika lägen.

Forskningsprojektet *3F för civilt försvar i gråzon* har bidragit med kunskapsunderlag som syftar till att stärka förmågan hos det civila försvarets aktörer när det gäller att identifiera och bättre förstå icke-militära hot, liksom förutsättningar för att bemöta dessa. Det handlar i grund och botten om fördjupad förståelse för förutsättningarna för ett mer motståndskraftigt samhälle. I projektet har tre tematiska områden studerats:

- Förståelse av hotbild.
- Försvarsvilja.
- Försörjningsförmåga.

Det civila försvaret befinner sig i en starkt formativ utvecklingsfas. Resultatet av den planering som görs idag kommer att bestå i många år framöver – i en föränderlig omvärld liksom ett föränderligt svenskt samhälle. Forskningen i projektet har bedrivits med insikten om att planering måste ta höjd för framtida omvärldsförändringar. Därför har scenarier använts för att förmedla och illustrera forskningsresultaten. Forskningen har också omhändertagit erfarenheter och empiri, som kan vara till gagn för utvecklingen av svenskt civilt försvar, från kriser som uppstått under projektets gång: Covidpandemin och Rysslands fullskaliga invasionskrig av Ukraina.

3F för civilt försvar i gråzon

Projektet har bedrivits vid Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI, och utgjorts av såväl akademisk forskning som kvalificerad kunskapsöverföring till totalförsvarsaktörer. Projektet startade i mars 2018 och avslutades i juni 2023.

Publikationer via www.foi.se.

Projektledare: Daniel K Jonsson, daniel.jonsson@foi.se

Gråzon

Ett tillstånd mellan fred och krig som präglas av osäkerhet och samhällspåverkan. I gråzonen försöker en annan stat, eventuellt via ombud, påverka svenskt beslutsfattande och svenska samhällsfunktioner eller skapa gynnsamma förutsättningar inför en eventuell militär konflikt. Det kan exempelvis handla om marknads-påverkan, desinformation och propaganda, stöd till ytterlighetsrörelser, politisk infiltration, illegal underrättelseinhämtning, påtryckningar mot beslutsfattare, hot om militärt våld, cyberangrepp och sabotage.